

Beeldend kunstenares, actrice en schrijfster Dolores Bouckaert had nog geen ervaring met sociaal-artistieke projecten of kunst in co-creatie toen ze met Arcadië en theAter+ startte. Door Arcadië kwam Dolores terecht in een nieuwe wereld, die van de zorg voor volwassenen met een mentale beperking. Ongeveer halverwege het project hebben wij een gesprek met haar.

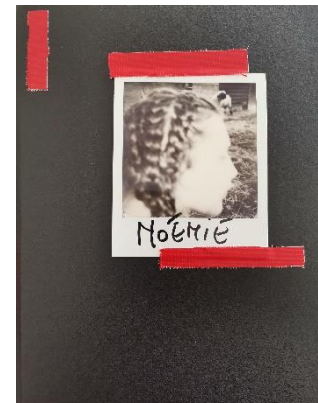
Je bent actrice, beeldend kunstenaar, op welke manier kan je al die kennis en ervaringen gebruiken in Arcadië?

Ik had een plan bij elke persoon: ik ga gesprekken doen, dan beginnen we te werken, maar ik besepte al snel dat ik dat moest loslaten. Zo werkt het hier niet, ik moet hier meer als mens aan het werk gaan en minder met mijn tools als beeldend kunstenaar, schrijver en acteur. Alles wat ik weet, ken en heb gemaakt maakt wie ik ben en ik kan er op terugvallen, maar deze realisatie moet ik in de eerste plaats als mens doen.

Tijdens één van de eerste ontmoetingen met Marie-Laure bijvoorbeeld dacht ik al: “Dolly, ze heeft u door, uw trukendoos zal niet werken.” Dat was een ongelooflijk cadeau. Want dan moet je op zoek gaan naar een zuivere vorm van jezelf om een connectie met de andere te maken. Dat doen wij te weinig als maker, wij zijn vaak te zeer bezig met ons eigen beeld van wat we willen doen en met ons ego dat te vaak inherent is aan het makerschap.

Ik moet mezelf spreekwoordelijk in mijn blootje zetten om samen met hen te kunnen zoeken naar een gezamenlijk nulpunt. Zo is het tactiele vaak belangrijk, gewoon elkaars hand vasthouden ... en dat is nieuw voor mij. Ik voel ook dat ik dit soort werk nodig had om alles wat ik ben, zoals theatermaakster enzovoort, van mij af te leggen en deze mensen dwingen mij daartoe. Nee, ik voel dat ik dat moet doen om tot bij hen te geraken.”

Soms is er ook meteen een klik, zoals bij Noémi. Wij delen een liefde voor dieren. Met Sjamien zijn het kleinere stapjes. Wij zijn even samen en dan loopt zij weg. Er is geen gesprek mogelijk met haar. De gezamenlijke zoektocht naar communicatie, aanvaarden om gewoon de richting te bepalen die we samen uitgaan, is heel interessant en vaak abstract en intuïtief. Dan wijst ze iets aan en moet ik achterhalen wat de bedoeling is. Wij kunnen samen wel een wereld creëren, maar eerst moeten we elkaar aanvoelen, haar manier van communiceren ontdekken. Met iemand als Marie-Laure waar de communicatie directer is, gaat dit veel vlotter. Zij kan beter uitspreken wat ze wil en dan kunnen we sneller schakelen.

Had je dit verwacht toen je het project startte?

Tuurlijk heb ik vooraf gedacht, dat ik alles meer zou kunnen regisseren. Maar ik moet mijn plannen steeds omgooien voor de persoon tegenover mij. Elke dag is onvoorspelbaar, het loopt zelden zoals ik betracht. Het is voor mij een dankbaar leerproces om te beseffen en aanvaarden dat ik volgens mijzelf niet planmatig aan het werken ben, terwijl ik wél babystapjes vooruit zet. Het zijn de anderen die “alles” bepalen. Tegelijk is dat wat een Marie-Laure of een Kristof ook dagelijks meemaken, want voor hen wordt er ook elke dag heel wat bepaald. Zij kunnen eigenlijk geen planning maken voor zich. Dat is ook de vraag voor mij, hoe positioneer ik mij in hun wereld? Want ik wil meer zijn dan iemand

die binnenstapt en zegt wat wij gaan doen. Dat is niet evident, het is makkelijker voor mij om op de rode loper van een filmfestival te lopen dan bij hen aan te komen.

Het doelpubliek is volwassenen met een beperking en toch is het een divers publiek. Is het makkelijk werken?

Je verliest de nood om te vergelijken. Eén van onze kunstenaars vroeg mij over iemand, “Wat scheelt er eigenlijk met persoon x?”. Ik antwoordde, “Dat doet er niet toe!”.

Ik ben vaak op zoek naar transformaties binnenin hen. Marie Laure, Yvan of Kristof ontvouwen instant een ander facet van hen. Zo zien ze zichzelf ook even als iemand anders en komen ze los van hun alledaagsheid, ook van hun stigma. Zij worden even iemand anders en gaan op wonderlijke manieren stralen. En ook dat roept weer mooie associaties op. Dit was zeker zo bij Marie-Laure en Brigitte. Voor Wim gaf zijn smoking echt een boost aan zijn persoon. Terwijl het voor Sjamien, die er van houdt zich te verkleden, alles veeleer spel was.

Ik wil hen letterlijk en figuurlijk het potentieel, de schoonheid binnen zichzelf laten ontdekken in het gesprek, maar ook in de kracht van hun beperking. Ik wil hen dingen tonen, zoals hen anders naar de wereld laten kijken, o.a. door ze zelf polaroids te laten maken. Eigenlijk is het een beetje zoals “The wizard of Oz”, we pakken elkaars hand en verkennen andere werelden, elkaars wereld. We gaan van alles meemaken en zien. Gekke mensen, rare bloemen, nieuwe kleuren, klanken, enzovoort. Soms komt er iemand mee, soms zijn we met twee. Of zij tonen mij een wereld die ik nog niet kende, zoals Kim heeft gedaan. Zij leerde mij dat de wolken ook echt ruzie maken! Vanaf nu heeft onweer altijd iets literair ...

Jij komt uit de wereld van de kunsten, hoe was het om in de wereld van de zorg terecht te komen?

Het project speelde zich af op de locaties, locaties die sterk verschilden van karakter, vorm en gevoel. Telkens als ik er de eerste keer kwam vond ik dat best heftig, ik had ook een zekere schroom. Ik voelde vaak wat scepticisme en voorzichtigheid “Wat gaat die met onze cliënten doen?” En het is OK dat mijn plek in vraag werd gesteld. Soms vonden we onverwachts snel raakvlakken en soms gebeurde dit pas in de loop van het project. Want in die voorzieningen is er ook een directheid en nuchterheid en door in die context bevraagd te worden, ging ik het project zien als “een bijzonder project met bijzondere mensen.” Want dat is het uiteindelijk wel.

Wat blijft je tot nu het meeste bij?

De kracht en de schoonheid om zo zuiver van mens te durven zijn, want dat is wat zij mij toonden. En dat begint met respect, respect voor hen, respect voor mijzelf. Misschien is dat wel echt één van de bijzondere inzichten: zij hebben mij opnieuw naar mijzelf doen kijken op een respectvolle manier. Dat was ik een beetje kwijt. Het gaf me nieuwe inzichten over het begrip ‘beperking’, iets wat mij door mijn wankelende fysieke conditie uiteraard niet vreemd is.

Ik ben dus dankbaar dat dit project me werd aangeboden, op het juiste moment, een kantelpunt binnenin mijn traject als maker. Ik wil hen iets teruggeven, iets waar hun uniek-zijn reveleert: een lied, een boek, een voorstelling waarin zij centraal staan. Een soort van tijdelijk eindbeeld van dit traject dat naar mijn gevoel nog maar net van start is gegaan.

Wat ik uitzonderlijk vind aan mensen met mentale en/of fysieke beperkingen is dat zij gemakkelijk kunnen genieten van fysieke aanrakingen ... zo ... zonder gêne, noch "#metoo-alert".

Ik raak zelf ook wel eens mensen aan, maar doe dit vooralsnog vooral bij mijn paard en hond, die hebben ook dat natuurlijk en directe instinct.

De hand van iemand vast houden tijdens het eten, met twee de trap opwandelen, Noémie die op mijn schoot wil zitten en mijn haar aanraakt. Wat een voorrecht om daar zo vrij in te zijn.

Zij heeft trouwens veel indruk op mij gemaakt, Noémie, zij ontroert mij op een uitzonderlijke manier. Zij communiceert zo mooi en veel zonder te spreken. Haar blik spreekt klaar en duidelijk, zij houdt alles in de gaten, zij vangt alle prikkels op. Ik wil haar zeker niet vergelijken met een dier, maar ze doet mij op dit vlak soms aan een paard denken. Diezelfde gevoeligheid. Ik durf te denken dat wij een connectie hebben. Het is ook een mooie vrouw, ik zie er zo veel beelden bij. Ik vond het ook wonderbaarlijk dat net zij zo connecteerde met Pol, mijn hond. Hij week niet van haar zijde, of beter, haar schoot.